

OTO

(Opleiden, Trainen en Oefenen)

Dierenhulp bij rampen en crises

Stichting Dieren in Rampen
Operetteweg 1B
1323 VJ Almere
www.diereninrampen.nl

Colofon

© Stichting Dieren in Rampen, 2025
Project Dieren in Rampen en Crises

Versie	Maart 2025
Auteur(s)	Sabine Zwiars (Stichting Dieren in Rampen) Ruud Houdijk (namens NIPV)
Met medewerking van	Christel Cools (Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland) Samirah Pel-Schipper (Veiligheidsregio Groningen) Cleo van Wijk (Stichting Dieren in Rampen)
Contactpersoon	Sabine Zwiars, sabine.zwiars@diereninrampen.nl
Opdrachtgever	Vakraad Risico- en Crisisbeheersing

Inhoud

Inhoud	1
1 Inleiding	2
2 Landelijke opzet	2
3 Basiskennis	2
4 Ontwikkeling eerste trainingen vakbekwaamheid CDHO	3
E-learning modules	3
Simulatietraining	4
5 Verschillende niveaus dierenhulpverleners en OTO vereisten	5
5.1 Schematisch overzicht basiscrisismedewerkers dierenhulp en OTO (DHV 1-4)	6
5.2 Overige dierenhulpverleners en OTO	7

1 Inleiding

Een coördinerende dierenhulporganisatie (CDHO) moet aan verschillende criteria voldoen voor een goede inzet bij rampen en crises. Deze zijn benoemd in het document '[Criteria voor de crisisorganisatie van coördinerende dierenhulporganisaties](#)'.

In dit document kijken we naar het OTO-deel van de eerste basiscapaciteit: Een CDHO beschikt over getrainde medewerkers specifiek voor rampen en crises, waarbij een paraatheidprogramma wordt opgezet met trainingen en oefeningen die nodig zijn voor een goed werkend crisisteam.

Met de trainingen werken we ook meteen aan de inrichting van de crisisorganisatie, zoals melding en alarmering, op- en afschaling en informatiemanagement.

2 Landelijke opzet

Uit een inventarisatie van relevante opleidingen en trainingen bij de dierenhulpverlening, de crisisbeheersing en commerciële aanbieders blijkt dat aansluiting bij bestaande trainingen en oefeningen niet goed past of niet altijd mogelijk is. Stichting Dieren in Rampen is daarom zelf begonnen met het ontwikkelen van trainingen. We kiezen voor een landelijke benadering en landelijke kwaliteitseisen voor dierenhulpverleners, waarbij iedereen dezelfde trainingen volgt en crisisteams op dezelfde wijze opzet. Dit zorgt voor een gelijkwaardige kwaliteit van inzet in alle veiligheidsregio's en uitwisselbaarheid van medewerkers. Daarnaast organiseren we netwerkbijeenkomsten voor CDHO's en willen we inzetten gaan evalueren. Het OTO-programma zal regelmatig worden geëvalueerd, onder meer door feedback van deelnemers, en worden aangepast met nieuwe inzichten.

We gaan uit van 250 parate crisisteamleden, gemiddeld 10 per CDHO/ veiligheidsregio, zodat er voldoende getrainde crisisteamleden zijn voor de verschillende crisisfuncties.

3 Basiskennis

Dierenhulporganisaties hebben zelf de taak om goed opgeleide mensen te krijgen voor dierenhulp. Nu organiseren organisaties hun eigen interne trainingen, waardoor kwaliteit kan verschillen. Er zijn gesprekken met het ministerie van LNVN om de basis cursus dierenambulance op te zetten. Hierdoor wordt de basiskwaliteit van dierenhulp landelijk gewaarborgd.

We staan aan het begin van het opzetten van dierenhulp bij rampen en inzichten over het OTO-programma zullen zich verder ontwikkelen. Voor nu hebben we gekeken welke kennis en vaardigheden als eerste van belang zijn om goede dierenhulp bij rampen en crises te gaan realiseren. Hier zijn de volgende onderwerpen uit gekomen:

1. *Basiskennis crisisbeheersing*: kennis van hoe de multidisciplinaire inzet bij crisisbeheersing werkt in het algemeen en op de plaats incident.

2. *Mobilisatie en alarmering*: Hoe zorg je ervoor dat een team paraat staat en ingezet kan worden, de juiste materialen worden gebruikt, informatie goed wordt verwerkt, een logboek wordt opgezet, en dierenopvangen en dierenartsen (waar nodig) worden gealarmeerd.
3. *BOB-methode*: De BOB-methode wordt breed gebruikt in de crisisbeheersing en helpt om besluiten te nemen, bijvoorbeeld wat er nodig is aan inzet van mensen en materialen, welke informatie relevant is en gedeeld moet worden met het crisisteam, de veiligheidsregio en andere partners.
4. *Veiligheid*: Er is niet bij iedereen voldoende kennis over de gevaren van werken bij overstromingen, branden, e.d. Mentale weerbaarheid is hierbij een belangrijk onderdeel. Ook al werken dierenhulpverleners niet in de rode zone, de een ramp kan onvoorspelbaar zijn en grote impact hebben op mensen.

4 Ontwikkeling eerste trainingen vakbekwaamheid CDHO

Samen met [Good Work](#) gaat Stichting Dieren in Rampen twee trainingen organiseren voor de CDHO's. Er komt een e-learning en een simulatietraining. Deze worden eerst getest in een pilot en zijn klaar in de zomer van 2025 klaar.

E-learning modules

De e-learning kent de volgende modules:

Module	Inhoud
1. Het stelsel van crisisbeheersing	
A. Crisismanagement en crisisbeheersing in Nederland	Veiligheidsregio, soorten crises en hoofdthema's, GRIP structuur, rollen in de opschalende multidisciplinaire teams, bevoegdheden en mandaat
B. Crisisprocessen	Leiding en coördinatie, melding en alarmering, informatiemanagement en communicatie, opschalen en afschalen
2. Alarmering, opschalen en samenwerking met de Officier van Dienst	Wat is en doet bevolkingszorg, welke processen spelen er in een crisis, alarmeren van de CoDa, aanrijdende fase en afstemming

	met de OvD-Bz, hoe werk je als CoDa samen met Bevolkingszorg/ brandweer?
3. Stress en spanning in crisis (mentale zelfregulatie)	Hoe werkt ons stresssysteem?, wat is de invloed hiervan op ons optreden, hoe kun je dit reguleren?
4. Stress en spanning in crisis (team)	Structuur en dynamiek in teams, Team Resource Management Skills (TRM) voor ieder teamlid, de invloed van TRM op de effectiviteit van het team, werken volgens de BOB-methode ¹ voor effectieve missie en planvorming
5. Oefenen met minicasussen	Scenario's

Simulatietraining

De simulatietraining aan de hand van scenario's is bedoeld voor de coördinatoren binnen de CDHO die worden ingezet bij een ramp of crisis (de CriCo-DA: Crisiscoördinator Dierenambulance en CODA Coördinator in het veld Dierenambulance). Dit is een Virtual Reality training van één dag.

Training	Doelgroep	Type	Onderdelen
Simulatietraining	Coördinatoren binnen de CDHO	Virtual Reality training van een dag	Melding en alarmering, ter plaatse komen, afstemmen met de OvD-Bz, deelnemen aan een motorkapoverleg, scenario en tijdlijn denken

¹ Beeldvorming, Oordeelsvorming, Besluitvorming

5 Verschillende niveaus dierenhulpverleners en OTO vereisten

Naast de inhoud van de trainingen hebben we gekeken welke trainingen en oefeningen nodig zijn voor de verschillende rollen zoals beschreven in het document: Crisisteams en opschaling. De hieronder opgenomen schema's geven weer welke dierenhulpverleners een rol kunnen spelen bij rampen en crises. Er is een opdeling gemaakt van basiscrisismedewerkers en mensen die niet standaard worden ingezet.

Er bestaan 4 niveaus van basiscrisismedewerkers (DHV1-4): van de dagelijkse medewerker die onder begeleiding kan helpen tot de coördinerende functies van crisiscoördinator (CriCo-DA) en Coördinator Veldteam Dierenambulance (CODA) (zie 5.1).

Daarnaast zijn er mensen die af en toe worden ingezet: de crisismanager, mensen met specialistische technische trainingen, dierenartsen of externe adviseurs (zie 5.2). Dierenartsen behandelen vooral in hun eigen praktijk, maar kunnen ook crisisteamlid worden. In dat geval gelden dezelfde eisen als voor de basiscrisismedewerkers wat betreft crisisbeheersing.

In de schema's is opgenomen welke opleidingen en trainingen ze moeten volgen, hoe ze mee oefenen en welke dierenhulpervaring wordt gevraagd.

5.1 Schematisch overzicht basiscrisismedewerkers dierenhulp en OTO (DHV 1-4)

	DHV 1 Basisdierenhulpverlener	DHV 2 Dierenhulpverlener die eerste coördinatie kan verzorgen	DHV 3 Taakverantwoordelijke crisisproces	DHV 4 CODA en CriCo
Ervaring	Minimaal 1 jaar actuele relevante praktijkervaring bij een dierenambulance	Minimaal 2 jaar actuele praktijkervaring in het veld bij een dierenambulance	Minimaal 2 jaar actuele relevante praktijkervaring bij een dierenambulance	Minimaal 2 jaar actuele ervaring in een coördinerende rol bij een dierenambulance
Taken	<ul style="list-style-type: none"> Basistaken onder toezicht, bijvoorbeeld als (taakverantwoordelijke informatieverwerking of logistiek) 	<ul style="list-style-type: none"> Zijn DHVer in het veld Eventueel aanspreekpunt tot CODA arriveert Zelfstandig helpen met stabiliseren/vervoeren en opvangen van dieren 	<ul style="list-style-type: none"> Alle Taakverantwoordelijken voor een specifiek deelproces bij een respons (informatie, communicatie, ondersteuning) 	<ul style="list-style-type: none"> CriCo: Voorzitter van het crisisteam, overziet de hele operatie, werkt vanuit de dierenambulance, CODA: Leidt het team op de plaats van het incident.
Opleiden en trainen	<ul style="list-style-type: none"> Basiscursus Dierenambulance (of gelijkwaardige interne opleiding). Basiscursus crisisbeheersing (e-learning) 	<ul style="list-style-type: none"> Training alarmering/ mobilisatie Eén verdiepingstraining per jaar 	<ul style="list-style-type: none"> Specifieke training voor eigen taak (bijv. meldkamer, informatiemanagement, crisiscommunicatie, enz.) 	<ul style="list-style-type: none"> Training CODA of training CriCo Aantoonbare kennis van alle deelprocessen
Oefenen	<ul style="list-style-type: none"> Minimaal 1x per jaar eigen mobilisatie oefenen Oefent zo mogelijk mee met oefeningen van de VR 	<ul style="list-style-type: none"> Minimaal één taakrelevante oefening per jaar Oefent mee met minimaal één gezamenlijke oefening met de VR 	<ul style="list-style-type: none"> Oefent mee met alle interne oefeningen Oefent mee met alle gezamenlijke oefeningen met de VR 	<ul style="list-style-type: none"> Oefent mee met alle interne oefeningen Oefent mee met alle gezamenlijke oefeningen met de VR

5.2 Overige dierenhulpverleners en OTO

	Externe adviseur	Dierenarts	Crisismanager	Dierenhulpverlener-specialist
Ervaring	<ul style="list-style-type: none"> Vakbekwaamheid voor specifieke diersoort en/ of Aantoonbare kennis en praktijkervaring specifieke diersoort 	<p>Bevoegd tot nemen van besluiten over alle medische behandelingen.</p> <p><i>Wanneer meegaat ter plaatse gelden de eisen voor DHV 1 of 2.</i></p> <p><i>Bij alleen behandelen in eigen praktijk is OTO niet nodig.</i></p>	<p>Bevoegd tot het nemen van kritische besluiten in de organisatie bij rampen en crises</p>	<p>Minimaal 1 jaar actuele praktijkervaring met specialistische reddingen</p>
Taken	<ul style="list-style-type: none"> Adviseren over handelen bij specifieke diersoorten 	<ul style="list-style-type: none"> Triage Ter plaatse helpen van dieren Adviseren over behandeling dieren Medisch behandelen dieren in de eigen praktijk 	<ul style="list-style-type: none"> Crisismanagementtaken 	<ul style="list-style-type: none"> Specialistische technische reddingen bijv. waterreddingen bij olievogels
Opleiden en trainen			<ul style="list-style-type: none"> Basiscursus crisisbeheersing (e-learning) 	<ul style="list-style-type: none"> Eventueel: training alarmering/mobilisatie
Oefenen	<ul style="list-style-type: none"> Mee oefenen niet nodig 	<ul style="list-style-type: none"> Mee oefenen niet nodig, tenzij meegaat naar plaats incident 	<ul style="list-style-type: none"> Oefent 1 keer per 2 jaar mee met interne oefeningen 	<ul style="list-style-type: none"> Oefent 1 keer per 2 jaar mee met CDHO en waar relevant voor het specialisme met VR